

NINA CASSIAN: Versuri

NICOLAE JIANU: „Neliniști”

EUGEN SIMION: Cronica literară

Gazeta literară

Anul IX, nr. 427

20

Joi 17 mai 1962

ORGAN SAPTAMINAL AL UNIUNII-SCRITORILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

8 pagini 50 bani

VIATA NE CERE...

Discuția despre cunoașterea vieții care a avut loc recent în cadrul comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor — prezintă în momentul de față o mare importanță, teoretică și practică; ea este cerută de dezvoltarea literaturii noastre, mai precis de raportul existent între uriașele transformări prin care trece patria noastră și modul în care ele își găsesc oglindirea în literatură. Mă refer în primul rând, având în vedere rolul specific al literaturii, la transformările suferite, la procesul de făurire al conștiinței socialiste, la apariția — în proporție de masă — ca o realitate obiectivă a zilelor noastre — a unui tip uman, calitativ, nou, omul constructor al socialismului — și la locul pe care acest tip uman trebuie să-l ocupe în literatură.

În anul 1962, cineva care ar nega principalul necesitate cunoașterii vieții ar fi demn de ilaritate și de milă, nemaispecificând că o asemenea poziție anacronică îl condamnă pe respectivul și purtător la sterilitate absolută. Dar despre așa ceva nici nu poate fi vorba. Noi pornim de la constatarea că — cu toate succesele ei încontestabile — literatura noastră este în foarte multe privințe datorată vieții, cantitativ și calitativ mai ales. Cunoașterea vieții, atitudine etică și ideologică a scriitorului în fața realității, presupune dezbaterile problemei cheie a literaturii noastre în momentul de față, problema conflictului contemporan. Cu toți sistemele de acord că trăim o epocă în care, în doi-trei ani se petrec în conștiința oamenilor procese sociale și psihologice de-o intensitate care alături de presupunerea deceniilor scriitorului trebuie să oglindească (și să găsească formele) pentru a surprinde și intensifica acestor procese, mai ales caracterul lor nou, înedit, să lumineze și să arate profunde semnificații umane ale acestei revoluții.

Literatura noastră a depășit faza „apropierii”, a „integrării”. Acum citiva ani tipul uman care domina (vorbește, evident, schematizând până la un punct) era omul cinstit, omul de treabă (mai ales fără sau intelectual), tip uman într-un fel marcat de contradicțiile generale în el de formația lui, de educație, de rutină — și care descoperă realitățile socialiste, descoperă oamenii, se integrează acestor realități și-și primește definiția în raport cu atitudinea pe care o are față de ele. Cărțile respective se terminau odată cu adevărat morală a eroului la idealul socialist. În aceste cărți apărea (era inevitabil să apară, era necesar să apară) un erou care determina, oarecum, acest proces: comunistul, omul care a ales (de obicei în ilegalitate) și a călătorit existență și activitate erau pilduitor, în sensul înalt major al acestui cuvânt (Faptul că de multe ori el avea un caracter didactic ținea de inexperiența scriitorului — și nu de esența eroului respectiv). Chiar la cărțile cele mai bune, unanim apreciate de critică și de cititori, se făcea de obicei observația că „acest erou e mai sărac sufletește, mai neinteresant, decât ceilalți, decât cei care se frământă și caută”.

Exclud în această afirmație cazurile în care de vîmă era, așa cum am spus, inabilitatea scriitorului, lipsa lui de experiență, necunoașterea. Dar oarecum era inevitabil să se petreacă așa. De ce? Pentru că eroul activ, omul care știe ce vrea, omul care știe de ce trăiește și mai ales știu pentru ce trăiește, era privit din afară. El se definea nu prin oglinzirea universului său interior, nu prin acțiunile sale cele mai semnificative și, aproape exclusiv prin modul cum făcea destinația eroului principal, al cărui erou „trebuia să aleagă”. De aici decurgea obiectiv, sarcina acestui erou. Ori, după părerea mea, exact acesta este eroul tipic, semnificativ și nou, al vremurilor noastre. Realitatea obiectivă, faptele vieții zilnice ne obligă în această etapă să abordăm această problemă dintr-un alt unghi, adică să trecem la crearea eroului (eroul, realitate de masă a zilelor noastre) care — față de realitatea obiectivă — este în mod constant istoria — și nu asupra căruia istoria se exercită, într-un fel sau într-altul. Omul care unește între un tot dialectic gândirea cu acțiunea: omul care știe ce e lumea și mai ales cum se schimbă lumea.

Relațiile socialiste au biruit în țara noastră. Literatura nu poate pași înainte dacă nu va oglinzi conflictele specifice care se nasc într-o țară în care exploatarea omului de către om a fost desființată, pentru totdeauna. Adică acele conflicte care duc societatea înainte. Aici ar fi foarte multe de spus; mă mărginesc să semnaltez o primădie; unor îmbrăcate în haină de „conflict contemporan” apar niște lucruri foarte vechi (triunghiuri burghize etc. etc.) plasate într-un cadru nou, contemporan, familiar nou (uzine noi, șanțieri, Piața Palatului). Dar conflictele, oriunde ar fi îmbrăcate, dacă sînt vechi rămîn vechi și nu le poate salva nici un fel de decor socialist. Pentru că în realitate fiecare realizare care ne umple de mîndrie, care ne dă dimensiunile epocii pe care o trăim, reprezintă — pe plan omnesc — rezultatul unui conflict contemporan, a unei ciocniri între nou și vechi, a unei victorii a noului asupra vechiului.

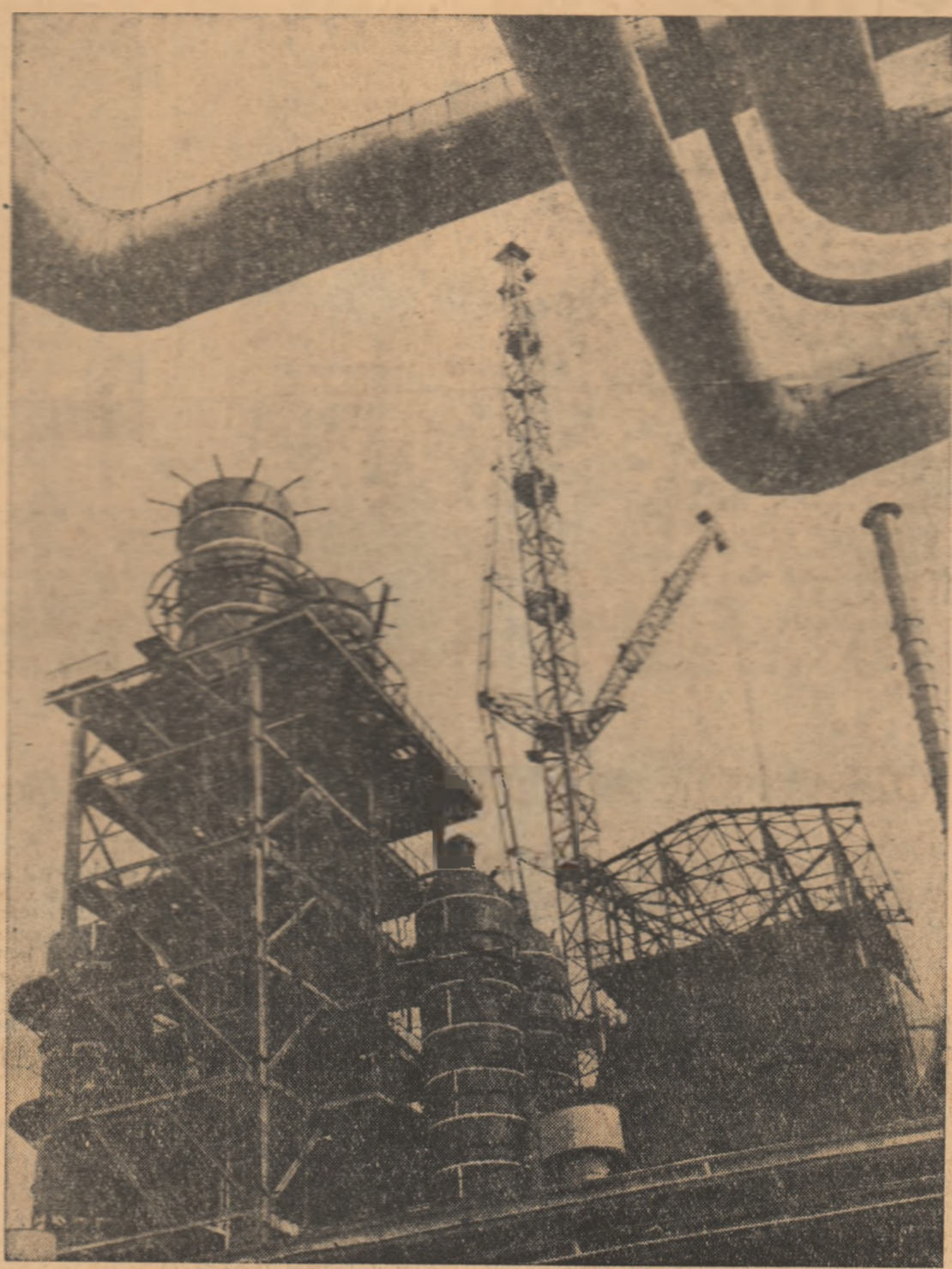
E datorat scriitorului să descopere toate semnificațiile omenești ale unor

asemenea ciocniri (ele nu trebuie să ne evocă înediate imagini violente, plături specii în care lupta se dădea între clase, pentru putere). Mă refer, de pildă, la una din problemele morale fundamentale ale epocii noastre: problema luptei desăvurate, cu înfățișare aspră împotriva individualismului, adică împotriva celui mai grele și complicate moștenit pe care capitalismul o lasă în moștenire oamenilor. Aceasta luptă intră în sfera extraordinară de subtilitate etică atunci cînd vechiul — pentru a se salva — încearcă să se pună în mișcare — cu armele moralei — împotriva noului. Scriitorul are în față o luptă aspră de natură ale partidelor. Aceasta nu este numai o mare cinste (cînd și unde i s-a pus scriitorului cu așa claritate, problema responsabilității sale?) — dar în primul rînd o mare datorie, blasonul demnității scriitoricești.

Ca să ne putem face această datorie trebuie să cunoaștem o cunoaștere activă, rațională, niciodată oarbă, niciodată mîncînată de sine, niciodată considerată ca încheiată. Aș vrea să atrag atenția asupra unui fenomen foarte interesant care se petrece sub ochii noștri: e vorba de loziclor contemporan. Desigur că scriitorii nu trebuie să se transforme în culegători de loziclor (deși dacă ar face-o așa cum a făcut-o Eminescu ar fi foarte bine), dar acest loziclor reprezintă o nouă atitudine în fața vieții; aici își găsește expresia profundă înțelepciunea a poporului care-și făurește astăzi propria viață, extraordinara lui vitalitate, umorul nou; el este o puternică sursă de inspirație, de înțelegeră a lumii.

Iată dar, schițată destul de precar, cîteva din multele probleme care stau în fața noastră, în ceea ce privește cunoașterea vieții. Viața ne cere, cu forța ei unică de convingere, să aprofundăm și să tragem toate concluziile care se desprind din indicația partidului cu privire la necesitatea cunoașterii multilaterale a vieții. Viața ne cere, cu exigența ei absolută, să depunem toate eforturile pentru a crea o literatură demnă de epoca noastră, de oamenii care o creează.

Titus POPOVICI

Onești, Combinatul chimic.

O dezbateri importante

Partidul Muncitoresc Român care, călăuzit cu fermitate de Comitetul său Central, aplicînd neabătut învățătura marxist-leninistă, a condus poporul către această nouă și istorică victorie — contribuie de seamă la îmbogățirea tezaurului de experiență a mișcării muncitorești internaționale și al construcției societății socialiste.

Epopeea acestui grandios efort n-a fost încă scrisă, dar ea urmează să fie scrisă, nu poate să nu fie scrisă. Nu doar pentru fixarea în imagini a unei etape de luptă, dar și pentru că experiența cîștigată de oamenii muncii sub conducerea partidului va trebui să fie fructificată în împlinirea noilor sarcini care au fost trasate cu atîta claritate în Raportul prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale.

În lumina acestei istorice sesiuni, a dezbaterilor ei, de o deosebită bogăție ideologică, capătă o semnificație nouă și discuțiile angajate cu prilejul recentei plenare scriitoricești. S-a vorbit cum era și firesc — despre o seamă de probleme „profesionale” — de creație, despre eroi și conflicte noi, despre modul de afirmare al idealurilor socialiste în literatură. Și iată, că din nou răspunsurile cele mai judicioase le-a adus viața însăși. După cum poate să-și dea seama oricine, lucrările recente sesiunii a Marii Adunări Naționale confirmă din nou că în lupta pentru triumful socialismului, nici o victorie nu se cîștigă fără greutate, însă esențială rămîne totuși victoria ca atare; istoria însăși ne arată că odată pornit pe drumul înnoirilor revoluționare, sub conducerea fermă și înțeleaptă a partidului, poporul nostru e în măsură să învingă toate greutățile ce i se vor mai ivi în cale.

Viața poporului constituie pentru scriitorii un tezaur nesecat de învățăminte, care ne încurajează și ne întărește în convingerea că la plenara Comitetului Uniunii Scriitorilor din 25 aprilie a. c. s-a procedat just subliniindu-se că efortul de cunoaștere a realității, înțeles ca o componentă indispensabilă a procesului de creație, dă rezultate numai atunci cînd e multila-

teral. Pe de o parte contactul nemijlocit și permanent cu activitatea de zi cu zi a constructorilor socialismului, concretizat în participarea activă la munca și lupta lor, oferă scriitorilor o mare bogăție de fapte, caractere, relații noi; pe de altă parte, efortul de înțelegere a proceselor sociale luminate de însușirea cit mai profundă a politicii partidului ajută la selectarea aspectelor celor mai semnificative, la transfigurarea lor în opere de artă.

Dar ele nu pot fi așteptate pur și simplu. Un merit al plenarei rezidă și în faptul că ea a stimulat atitudinile active față de procesul literar. A ieșit în relief că de necesară este — pentru îndeplinirea la un nivel cit mai înalt a sarcinilor literare — o discuție vie, pasionantă. Scopul efortului literar e creația. Aprecierea rezultatelor se face în funcție de numărul operelor de valoare realizate în anii apropiați. Discuția, evident nu poate înlocui creația. Dar discuția creează climatul necesar pentru întrecerea creatoare, pentru abordarea cu îndrăzneală a temelor noi, pentru experiențe artistice noi, pentru explorarea cit mai adîncă a vieții. Este de datorita scriitorilor să-și intensifice eforturile în acest sens. Confruntarea continuă a creației literare cu viața ar trebui să devie o metodă permanentă de lucru. Este necesar ca secțiile de creație să organizeze în acest sens acțiuni variate — de la întîlniri cu cititorii, pînă la schimburi de experiență între scriitorii care s-au încadrat în diverse colective socialiste de muncă. În discutarea cărților e firesc să se țină seama de aceste criterii.

Frontul nostru literar s-a maturizat. În ultima vreme s-a făcut mult pentru strîngerea legăturilor între scriitorii și viață. Acum a sosit timpul ca rezultatele să fie adunate și fructificate. Trebuie să răspundem cu opere literare izbutite sarcinii a cărei covîrșitoare însemnătate istorică a fost atît de pregnant schițată în cadrul recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale.

Mihai NOVICOV.

TUDOR ARGHEZI

Silabele acestea

Silabele acestea, pentru tine,
Ți le-am cules din vîetele line.
Vezi, nu mai zace nici o coardă steapă,
De cînd trecu dantele ta pe lingă harpă.

Trecuse ca o adiere.
O presimțire parcă mă-ndeamnă și mă cere.
Te-ai împlinit pe strune, ca iedera subțire
Și le-ai adus prisosul adaos de simțire.

Nu știu de cîntă harpa cînd noaptea mi-o sîrută
Sau freacăți tu-n vibrarea ei gemută,
De scorbura cu zale,
Din frunzele și horbotele tale,
Că se strecoară-n ea, cu luna din lucarne,
Fără să vreau, și vrejul tău de carne.

ITINERARI

ONEȘTI-BORZEȘTI

După Bistrița, Trotușul e o altă apă bogățiilor moldave și a unor vechi aezări de legendă îndepărtată: urc de la Adjuș pe valea lui și cînd trenul oprește în gări mici sau înaintea printru muntii cu undulație calmă, asemenea unor uriașe cămăle albastre, vezi sale răspîndite mai mult în timp decît în spațiul străveziu, cu nimburi potolite și melancolice. Pașii scriitorii au poposit alături prin aceste părți, dar farmecul privilegiat li-a cîntat palera divină a lui Luckian, mai presus de cuvinte: Moinești, Poduri, Comănești, Hanganii, cine nu știe numele acestea, dintr-un capitol feeric al existenței și operi marelui pictor!

Trenul nu-și tulbură gîndurile evocatoare — și le tulbură, apărută deodată la geom, o gară nouă, masivă, în piatră de munte și cărămidă aparentă, pe frontispiciul căreia scrie Borzești. Ți-ai aduce aminte de stejarul din poezia citită în anii copilăriei, dar te subjuacă o nouă imagine, iniți de cealaltă parte a liniei și te stăpînește noul simbol al Borzeștilor: înți viața, înți faptele proaspăt împlinite ale celor de azi — pe urmă istoria, cu isprăvile de odinioară...

Combinatul chimic, Combinatul de cauciu se întind pe cîteva kilometri de-a lungul Trotușului, cu nenumărate clădiri, turnuri de beton sau metal, conducte suspendate pe stîlpi urmînd traicitorii întortochiate și boltindu-se deasupra căilor ferate și a șoselelor, ca niște portaluri prin care pătrunci în această cetate a chimiei. Am văzut la Roznov, nu departe de Săvinești, și la Govora, întreprinderi asemănătoare, clădite aproape concomitent, am întîlnit și acolo aceleași conture și forme specifice, deslușindu-se pe fundalul dealurilor coplesite de vegetație, dar aici la Borzești, dimensiunile sînt uluitoare, și mai cu seamă cînd seara le hăzureauă și se aprind întîile lumini, construcțiile par o pădure de piatră înșuflețită și scintilitoare, un miracol de geologie vulcanică. Îți vine să te întreb mereu, cînd s-au făcut toate acestea și, la poezii oamenilor, rămîi naiv și fascinat ca la auzul vechilor basme arabe. Într-o juxtapunere de contrast violent, pe crestele din față stăruie satul cu case mici, zgrăvite în albastru, cu garduri joase umbrite de ulmi, de stejari sau de tei. Pe lînghe șerpuită trec vite și pășiri, prin curți se aude lîtrînd cîte un cîine, pe la răscruce dormitează fîntini, dar dacă urmezi șoseaua de asfalt străbătută de autobuze moderne, mașini, camioane, după ce treci podul peste apa neclintită și transclădită a Oituzului, a-jungi într-un oraș care n-a existat niciodată. Acolo trăiesc zecile de mîi de sa-

lariști ai Borzeștilor pe o suprafață anemată de cea mai vie viață citadină. Era și aci un sat anonim, fără să aibă cel puțin avantajul de rezonanță turistică al vechiului Bîcan, sat și el, dar și capitală a Ceahlăului, a vestitelor chei și a altor frumuseți de geografie sălbatică. Astăzi scriu Onești ca și cînd aș scrie Bacău, Pitești, sau Turda. Astăzi trec podul Oituzului și escaladez cîteva secole de istorie românească și, laolaltă cu lumea, înți las numele scriu undeva, pe o bornă de purpură.

Orașul Onești are o tăietură lapidină și geometrică. Străzi largi, scuaruri, pasaje, blocuri de o cromatică exuberantă, magazine, cinematografe, localuri și, mai departe, construcții ridicare de roșu, temelii de beton, deasupra cărora se rotește macaralele domniului peisajului. Uneori seamănă cu noul cartier de la Flăromasca, altori se apropie de linia clădirilor din centrul Băcanului, mai frumoasă și mai energică. Fîrtaș li-ți răspunde tineretea generală a locuitorilor: rareori întîlniești oameni de 35-40 de ani, majoritatea covîrșitoare sînt sub 30. Cite un tîran bătrîn venit din cine știe ce sat vecin, după cumnă-rături, îți pare ciudat și orhnic și chiar arborii de demult pe carei surprins înțogloși în perimetrul orașului au un aer de înțelepți fantomatici. Totul e legat de ziua de azi, de o etapă a întregii noastre evoluții, de un anotimp, de o vibrație inefabilă; mine totul se va schimba, casele cu roșu vor deveni locuințe, se vor ridica noi schele și noi construcții pînă cînd se va definitiva profilul orașului și călătorului îi vor apărea altele realități, alte sensuri. Dar fiecare clipă își are zodia ei de frumusețe sub care se înalță și se tulbură oamenii, și firea frumusețe își caută glas: cînd n-ai apucat s-o cînti, încearcă s-o murmuri într-o frază înfiorată.

Sînt și cutivane rămase în aer din vremuri vechi și cînd vîntul le deslușește se aude că pe aici, undeva, s-a născut și a copilărit Ștefan cel Mare, eroul nostru de la răscrucea istoriei și mitologiei. Să fi fost cu adevărat aici? În vînturi ridică din umeri. Cine știe, poate pe-aceste meleaguri, poate aiurea. Mai curînd aici, îți spui cînd privești citoria lui stăruind pe o coamă de deal, încordată și sobră, ca viața de oștean a celui care-a zidit-o, cînd vezi lumina de după-amiază aurind ornamentele gotice ale ferestrelor și albind piatra șrutului de firide. Iată că Oneștiul nu e un monument istoric: orașului celui mai nou, prin arterele căruia sulgeră tineretea noastră, îi ajunge prin timp un mesaj de departe.

A. E. BACONSKY

„Treptele anilor“

Amintiri de data cu sărbătorirea sașezilor...

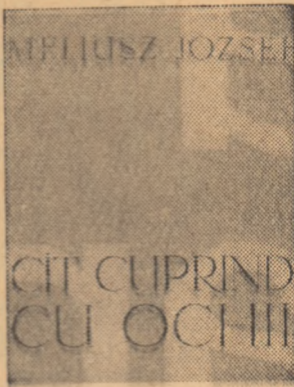

măncina vouă / Hruba-mă dă vin vechi...

„Cit cuprind cu ochii“

Poet călător, Meliusz József își amintește mesajul revoluționar...

al tehnica malakovskiană de înțelegere...

mosul și actualul poem 'Secretarul de partid și oceanul'...

E. ZAHARIA

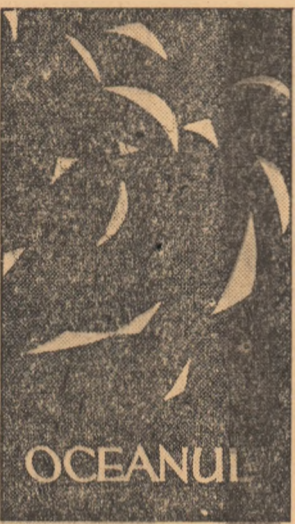
moment, se cerea, ca și în vremea lui Malakovski...

AI SÂNDULESCU

TRAIAN COȘOVEI:

„Oceanul“

Există în aceste poeme un univers liric autentic...

multă severitate și exigență în alcătuirea volumului...

Vasile NICOLESCU

NOTE • NOTE • NOTE • NOTE • NOTE • NOTE

Exigență

În nr. 3 din Serialul bănețean se pot scrie câteva poezii...

Undeva se vorbește de marele privitor... Aprecieri îngăduitoare

Aprecieri îngăduitoare

secreta condiție elementară nu ține seama de I. P. Marcu...

Tvardovski în românește

Tălmăcirea lui Ioanichie Oiteanu (publicată în ultimul număr al 'Tribunei')...

KREMPER FAKNER HILDEGARD

Muncitoare tinere

Cronica literară

ȘERBAN NEDELICU: „Invățătorii“

Romanul lui Șerban Nedelicu - Invățătorii - nu este numai o replică dată vechilor scrieri...

voluționar, nevoit să acționeze sub nume false, să încerce mai multe moșteri...

rutat, insuficient de coerent în atitudinile lui politice...

lucru. El desființează în configurația socială a epocii forțele care vor stăruia...

lucru. El desființează în configurația socială a epocii forțele care vor stăruia...

O categorie mai bine delimitată în cartea lui Șerban Nedelicu, este aceea de învățătorii și a notabilităților satului...

Eugen SIMION

muncii ilegale, legile conspirației etc. Dar tot aici apar unele inconsistențe...

Observații pătrunzătoare face Șerban Nedelicu despre lumea satului...

CREAȚIA LUI ARGHEZI

Elementul esențial, profund argehizan și, în același timp, calitativ nou în raport cu reprezentările argehizene din trecut, al viziunii ce se constituie în 1907 din însumarea episoadelor este prezentarea răscoalei numai ca o erupție a năduftului și a miniei orbe, nestăpânite, dar, totodată, ca o expresie a înfăptuirii unei dreptăți istorice, imperios necesare, ce nu mai suportă amânări, ca o trebuință a vieții, de neevitat. Ne aflăm nu în fața unei reconstituirii istorice (datele concrete, înfățișate, nu au însemnătate în sine, funcția lor fiind aceea a unor exemple, ce pot fi înlocuite, la nevoie, prin altele), ci în fața unei opere în care răscoala, ridicarea mulțimilor este gândită filozofic, de un artist. În aceasta și constă deosebita valoare ideologică, valoarea de cunoaștere a cărții. 1907 este expresia lirică a ideii că numai lupțind, toți laolaltă, numai doborând sălăpina neamenenilor, cei împovărați își pot regăsi esența lor, de care societatea exploatoare i-a înstrăinat. Și înainte de eliberare, Argehiul iniția inevitabilitatea zguduitorilor sociale în condițiile orindurilor apăsătoare, dar nu era încă în măsură să aprecieze exact rolul răscoalelor și al revoluțiilor, între care de altminteri nu se zărise deosebiri. În 1907, viziunea lirică originală, bizuindu-se pe înțelegerea marxistă a evenimentelor, pune în relief, prin evocarea unor scene, profiluri și episoade din 1907, sensul, rolul și limitele răscoalei țărănești, văzută în lumina ei reală, nedetalizată, dar zgărnită cu entuziasmul descoperirii în lupta norodului (chiar înfrântă momentan, datorită caracterului ei neorganizat) a căii spre o lume nouă.

Încă din Cuvint înainte, poezia ce deschide volumul, îmbrățișând priveliștile furtunilor an întru-un tablou de ansamblu, incendiile devastatoare, consemnate cu un calm desăvârșit, ce nu exprimă niciodată „indiferența artistului”, ci o răpăcită poziție socială, ne sînt arătate ca o tragică, dar inevitabilă expresie a condițiilor de existență ale țărănimii.

În anul nouă sute șapte, începe, simplu, poezia, ca și cum ar povesti o întâmplare oarecare, Ca din senin, în mare, într-o noapte, S-a ridicat spre cer, din Hidoroaia, Și din Flămînzii, și Stăntilești, Văpaia.

se lăstea neînțeles, încercînd și de vorind tot ce înțelnește în cale. Înținsă în jurul pelecetului de pămînt ce i-a mai rămas bietului țaran, moșia ciococlaşă îl cuprînde și dă-l strînge pînă la sufocare.

Ce drum trebuie luat, pentru curmarea unei astfel de situații? A solicita ocrotirea săpînirii e de prisos și absurd, căci „cel mai tare / E cel umilăt mai bine de pungi în buzunar”. Concluzia:

„Nu căuta dreptatea domnească, frăjoare, la pe ciocoi ca hreanul și dă-l pe răzătoare”.

Ca în Pe răzătoare, în Răzvrătul poetul drescăz un aprig rechizițoriu al fărădelegilor ciococlaşii, întrebînd nu numai imagini din sfera realităților rurale, dar și vorbirea țărănească, cu lexicul ei, cu expresiile specifice, cu duritățile și prosopieile ei. Așa cum, în Împărțit și proțelar, Eminescu dă cuvîntul oratorului revoluționar, care formulează — cu genul liric al poetului — aspirațiile clasei sale, Argehiu pune în Răzvrătul să vorbească, în numele dezmoșteniților un țaran, poezia umplîndu-se de rostogolirile graiului culturos, zvinzînd de seve, de pe Olt și Argeș. Sint numeroase, bineînțeles, în cuprinsul poeziei, referirile prozace, reprezentările circumscrisivite mai cu seamă în aria economicului. Incendiarii, pasiunea cu care sînt rostite adevăratele existențe de toate zilele pune versurilor arpi de vilvăit. Inuți să mai adugăm că, împrumutînd limba și modul de a gîndi specific țărănești, poetul le transcrie artistic; stilurile sale nu copiază, nici nu conțrăfac spusele vreunui țaran; ele transformă pădăful maselor obișnuite într-un mod similar aceluia în care un interpret excepțional comunică, avînd sau nu în față o partitură, melodia unui text muzical, descifrabil doar de un înțilfat. Vreau să spun că poezia și-a asimilat durerea și revolta țărănească, adunate în sufletul său, și tălmăcindu-le, tălmăcîndu-le sentimente proprii, în vorbirea eroilor, cu care s-a identificat. Dar despre aceasta consider necesar să revin într-un alt articol viitor.

Dumitru MICU

Mărtișor

SEMNFICATIA UNEI SCHIȚE

„De ce ză, de ce, nenea Anghelache, a întrebalt pîngînd ca un prost cel mai tîrziu. Dar, nenea Anghelache, camine, ca vruț să răpăzur”.

Atracția către mister a autorului povestirii „La banul lui Mînjoiță” este bineînțeles apăsătoare, cînd nu devine pur și simplu periodică. Vîntul tîrziu este simțit ca o mîdă arătată, intenționînd să contureze mai sensibil ideile și sentimentele care îl înfățișează, dar nu ar putea pîndi de consistență. Deși a cultivat cu plăcere anecdota semnală Caragiale avea orozor de trăsura facută a problemelor de substanță. De aci și tendința de complicare a unor creații epice prin tehnica talioanelor străvechi.

„Enghele” sale nu pîndesc însă nicodată de la o poezie agiostică, ele nu se nase în una sau două desicțiuni de conștințe. Dimpotrivă, scriind acciori simbioză, Caragiale constănteste interior mai depîn interesul sîmpilor teletate. Procedul este utilizat divers atî în opera satirică (v. dubul asupra credințelor lui Trahanache) cît și în epica de atmosferă, sau în „Momentele” cu rezonanțe grave. Intre acestea din urmă se situează la loc de fructe tuburătoare schița „Inspețiune”.

Publicată în seria „Momentele” din 1900 (în „Universal”) bucată în cauză rea înțilfată cadru familiar al instanțelor hazlie ce o precedează. Ne aflăm din nou într-o berărie unde „mai mulți pînditori” împiegat stau de vorbă „despre chestionarele zilei”. Va fi vorba țărăni despre „o lucră” coonștințioasă? Se va încinge, încă o dată, o controversă aberantă care va încerca să minimizeze interesul pentru problematica civică? Primele rînduri mențin contactul cu climatul cămăreii caragialești ca și cum ne-ar atinge discret atenția asupra punctului de plecare. Dar după aceste precizări de decor, interven brusc acordurile dramatice. Întreaga schiță este construită apoi pe alternanța forului tragic cu zgomotele degradate ale universului morfologic, într-o gradare care pregătește declanșarea finalului amar. Caragiale va refuza și de astă dată, să conștințe seriozitatea cu încurcările. Zimbetul său va evidenția caracterul conștințioasă al unor situații, participînd aciv la investigații. Astfel într-una din clipele culminante ale schiței, cînd primejdia senzaționalului melodramatic devine iminentă, autorul introduce în scenă un amic turmentat pentru a restabili legătura cu lumea derizorie în care se consumă drama din „Inspețiune”. Utilizarea expresiilor motanguliului tipic în spațiul unei întâmplări de o profundă tristețe subliniază, în felul său, comentariul maițios al autorului.

se întemeia — astfel — pe satisfacția elaborării unui exercițiu de pătrundere psihologică, din care nu lipsesc nici unul dintre elementele esențiale.

Intr-adevăr, privită cu atenție și încadrată în liniile operei întregi a scriitorului schița „Inspețiune” se vădește a fi o remarcabilă sinteză artistică a derutei funcționariului mic-burgeois care rivind la respectabilitatea supremă pe care își doboră banul, încearcă zadarnic să-și atîngă țelul cu mijloace cinștite. Ce aflăm despre Anghelache M., urmînd textul povestirii? Sinucigașul, avînd în sarcina să întreținerea mamei și a unei surori mai tinere nu s-a însurat încă, deși pare „de 40-45 ani”. Fărăcun tonalitate, trăiește într-o casă mărgînită de mahalala, unde ocupă pentru sine „oada de la pod”. Tînta supremă a strădăniilor numului Anghelache este, desigur, înzestrarea domnișoarei Eliza, singura sa sursă de venituri fiind leala, „după buget”. Omul nostru are în mîna sa de unsprezece ani casa de băni a unei mari administrații și n-a fost verificat nicodată. Dar jeta și un coleg, posedînd aceeași reputație de „funcționar model” ca și Anghelache, fuge pe neapăsate din țară cu banii ce i s-au încredințat. Pînă la această împlinire Anghelache a fost nu numai deosebit de apreciat pentru onestitatea sa proverbială, dar s-a remarcat și prin purtarea calmă, de o extremă „urbanitate”. Comunicîndu-ne printre rînduri aceste informații prețioase, autorul ne relează pe larg modul neapstat în care acest om cîștil și cumpănil comenteză fapta fugarului delapidator. Subit violenț, Anghelache îl acuză pe inspectorul care n-au controlat vreme îndelungată cauzele de băni a „tenorocului”, multînd asupra acestora întreaga culpabilitate și în aceeași noapte își pune capăt vieții.

Explicația dată acestei sinucideri în unele comentarii critice pleacă de la ideea timorării personajului, văzut ca victimă a unei obsesii bolnave. În notele volumului II al ediției din „Opere” scoasă de E.P.L. (pag. 642) se face chiar o apropiere a temei din „Inspețiune” de cea a nuvelului „O falcie de Paști” și „În vreme de război”. Eroarea pleacă aci de la o confuzie de planuri. Nu putem desprinde drama lui Anghelache de raporturile acestuia cu universul satiric caragialian. Eroul schiței „Inspețiune” trăiește printre motangii, asistînd la manoperele necinștite acoperite de vîlul falsei „onorabilități”. El însuși se încredăază în automatismul mișcărilor unei societăți nedrepte trăind o viață cenșie, între canțierie și berărie. Spre deosebire însă de motangiuul tipic, Anghelache nu este capabil să facă tranșacții cu propria sa conștință. Onest cu adevărat, el se vede la vîrsta de 45 ani, amenințat să nu-i poată acorda surorii sale o partidă onorabilă. Anghelache s-a luptat vreme de 11 ani cu tentația intrării în milioanele pe care le mișnuește, dar fuga colegului său de onestitate îi răscolește cu o nouă forță amărăciunea unei vieți de renunțări inutile. Acest funcționar model trăiește așadar drama lăutrii în serios a normelor etice pe care burghezia le mișnuește ca paravan al unei vieți anonime. El crede în onorabilitate și în onestitate, supunîndu-se totodată convențiilor unei lumi fondate pe mercantilizarea conștințioșilor. În tipologia caragialiană Anghelache ar putea figura în compartimentul „sucifilor” dar spre deosebire de inadapabili in-născuși casierul nostru s-a încapșinat ani de zile să împace comportarea sa onestă cu rigorile unei orinduri în care numai indiferențismul moral al motangiuului conduce la bunăstare. Elementul care declanșează criza eroului din „Inspețiune” este toamă desăvîrșirea de către un „alter-ego” („vechi împiegat” — ca om de probitate mai presus de orice bînuială”) a gestului exploziv pe care nenea Anghelache și l-a reprimat ani de zile. Sinuciderea vine să pună capăt nu unei temeri absurde, ci zbuicului însuportabil alimentat de contradicția dintre dorința de înalțire (înfrățită de minuirea zilnică a unor sume uriașe) și neputința de a renunța la panașul onestității.

Premiile literare ale Uniunii Scriitorilor

În ziua de 25 aprilie a avut loc ședința lărgită a Comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor consacrată dezbaterii problemelor referitoare la actualitatea socială în literatură și curioșării vieții de către scriitori. În cadrul ședinței, Comitetul de conducere a aprobat instituirea premiilor literare ale Uniunii Scriitorilor. Aceste premii, pe care Uniunea Scriitorilor le acordă pentru prima dată, au drept scop să încurajeze creația literară inspirată din actualitate, să stimuleze eforturile scriitorilor de a oglindi la un nivel artistic cît mai înalt procesul construirii socialismului în țara noastră.

REGULAMENT cu privire la acordarea premiilor Uniunii Scriitorilor

ART. 1. — Premiile Uniunii Scriitorilor, instituite de Comitetul de conducere, sînt în valoare de 12.000 (douăsprezece mii) lei fiecare și se acordă în exclusivitate pentru cele mai bune lucrări inspirate din actualitatea noastră socialistă, și anume:

- Premiul pentru proză;
- Premiul pentru poezie;
- Premiul pentru dramaturgie;
- Premiul pentru critică și istorie literară;
- Premiul pentru reportaj și publicistică;
- Premiul pentru traduceri;
- Premiul pentru literatura dedicată tineretului și copiilor.

ART. 2. — Premiile Uniunii Scriitorilor se decernează la începutul fiecărui an, de către Comitetul de conducere, cu majoritate de voturi a celor prezenți, la cererea Biroului Uniunii Scriitorilor, pe baza propunerilor secțiilor, filialelor și editurilor de literatură.

ART. 3. — Premiile Uniunii Scriitorilor se acordă cu exclusivitate pentru cele mai bune lucrări literare complete, originale, terminate și publicate în volum, respectiv reprezentate — cînd este vorba de piese de teatru sau alte lucrări destinate a fi reprezentate.

ART. 4. — Premiile Uniunii Scriitorilor se acordă cu precădere autorilor cărora nu li s-au mai acordat alte premii.

ART. 5. — Premiul Uniunii Scriitorilor poate fi decernat unui scriitor numai o singură dată. În mod excepțional, un scriitor poate fi premiat a doua oară pentru o lucrare aparținînd altui gen de creație decît cel pentru care a fost premiat.

ART. 6. — Înminarea premiilor Uniunii Scriitorilor se face în mod oficial de către Biroul Uniunii Scriitorilor.

ART. 7. — Premiile Uniunii Scriitorilor sînt unice, indivizibile și fără categorii.

ART. 8. — Instituirea altor premii ale Uniunii Scriitorilor se poate face numai pe baza unei hotărîri a Comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor.

În legătură cu raportarea sinuciderii lui Anghelache la „inspețiunea” de a doua zi, nu este de neglijat nici amănunțu că netericatul casier nu aflase de nicăieri vestea acestui înopinat control și — cu atât mai puțin — caracterul său imediat. Mînjoișul Anghelache, cel ce și învește într-o foaie de țigară „polul de aur românesc din 70” — averta sa personală — nu avea de altfel cum să nu cunoască situația exactă a casei sale de băni. Pe de altă parte, la lectura povestirii, rămîne evident că dacă pentru nenea Anghelache există o temere obsesivă, aceasta este provocată nu de posibilitatea unei inspecții. Dimpotrivă, tocmai permanentizarea chemării diabolice la furt întrefîntă de absența unor verificări periodice, face insuportabilă viața acestui om copt, în buzunarul cărui se găsesc șaptezeci de bani „în moneta nouă de metal”. Într-o societate clădită pe necinște și într-o administrație publică adiac corupț, Anghelache trăiește cosmarul incapacității sale organice de a-și călca pe țîm și de a se situa astfel printre hoții abili cu certificate de deplînd onorabilitate.

În întrebările alarmate ale tînrului împiegat care deplînge, la final, moartea casierului, pare a se distinge presimțirea vagă a amărăciunii care l-a covîrșit pe nenea Anghelache.

V. MINDRA

Ședința Comitetului Național pentru comemorarea a 50 de ani de la moartea lui I. L. Caragiale

În ziua de 15 mai a.c. a avut loc la „Casa Scriitorilor Mihail Sadoveanu” ședința Comitetului Național pentru comemorarea a 50 de ani de la

moartea lui I. L. Caragiale. S-au luat măsuri pentru buna desfășurare a manifestărilor ce vor avea loc cu prilejul comemorării.

ȘEZĂTOARE LITERARĂ URMĂ DE DISCUȚII

În ziua de luni, 21 mai a.c. orele 17, va avea loc în sala S.R.C. din strada Dierica Amzei, nr. 5-7, o șezătoare literară urmată de discuții pe tema: „Poezia noastră contemporană”. În cadrul acestei șezători

organizată de „Gazeta literară”, „Viața românească” și „Luceafărul”, reviste ale Uniunii Scriitorilor, vor citi din lucrările lor mai mulți poeți, colaboratori ai acestor publicații.

Creația noastră... scrie în istoria... capitol în fața cărora toți istoricii vîntului se vor opri înforțați. Ancorarea lui Tudor Arghezi în literatura noastră actuală este o renaștere ideologică și artistică. La vîrsta patriarhală, scriitorul și-a reconstituit întregul mod de a gîndi, întreaga filozofie, asimilîndu-și substanța înțelegerii materialist-dialectice a existenței. Aceasta a dus la revitalizarea surprinzătoare a verbului argehizan. Nicodată n-au fremătat cu atîta intensitate patosul afirmării, entuziasmul, încrederea în slovele scriitorului, ca în anii noștri. Înainte vreme, Argehiul scria cu conștință mai ales „făcări” vesele ce distîng, umbilînd ca șerpii, cînd se plîmbă; acum, scrișul său devine, în toată puterea cuvîntului, „plug ce forța solului o schimbă”, spre a lăsa în urmă beșug. Vîrsta nu pune în paginile marelui artist nici o altă pecete decît aceea a înțelepciunii, a experienței cîștigate în decursul deceniilor.

Sub influența ideologiei revoluționare a clasei muncitoare, gîndirea argehizană filozofică, etică și socială ajunge, în anii noștri, la clarificarea deplînd, urmarea fiind un veritabil salt în evoluția creației marelui scriitor. Toate obstacolele ce stăteau în fața căilor spre înțelegerea lumii s-au năruit, deschizînd avînturilor de cunoaștere ale poetului zări nemărginite. Descoperirea cea mare, făcută de poet în anii de după eliberare, sub fecunda inspirație a concepției marxist-leniniste, este aceea că, pentru explicarea existenței, nu este necesar a se recurge la vreo ipoteză spinozistă, că nu există nimic înconștințibil.

Recunoașterea luptei drept condiția hotărîtoare a luării soartei de către om în mîntile sale produce — cum se vede în Cîntare omului, — o structurală modificare a oplicii sociale argehizene. Nici mai apar poetului, ca în trecut, mișcările de mase: răscoale, revoluții, numai ca explozii ale miniei distrugătoare și ale răz-bunării, ca niște cataclisme menite să îngroape lumi de putregai (Blesteme, Prigonă); în răsturnări descifrează semne ale înălțării unor edificii noi, în negarea unei orinduri — afirmarea alteia, superioară, ce urmează să-lă loc. Măsura transformărilor pre-trecute în concepția socială a lui Tudor Arghezi ne-o dezvăluie din plin ideosebi volumul „1907”. Urmările, desigur, cu încordare (cum aflăm din poezia Scrioarea, inclusă în Sîburiu 1907) din străinătate, unde se găsea în acel an, evenimentele răscoalei țărănești au lăsat în conștința scriitorului — o atesă atîtea pagini ale publicisticii și ale întregii sale creații din trecut — o împlînire pe toată viața. S-ar putea spune că literatura argehizană — premegătoare — volumului răscoale în întregime evocării marii răscoale numeroase aluzii și referiri directe la 1907. Faptul însă că volumul a apărut în anii noștri nu-l fără semnificație. Numai gîndind istoria în lumina concepției materialiste, singura în stare să pătrundă dialectica

au adevărul amec... năpraznică declanșare a forței mulțimilor flămînde, să înțeleagă ticul feluritelor întâmplări ale anului înfășurat în flăcări și sînge. În 1907, răscoala este văzută ca un episod al unei lupte logico-artistice. La vîrsta patriarhală, scriitorul și-a reconstituit întregul mod de a gîndi, întreaga filozofie, asimilîndu-și substanța înțelegerii materialist-dialectice a existenței. Aceasta a dus la revitalizarea surprinzătoare a verbului argehizan. Nicodată n-au fremătat cu atîta intensitate patosul afirmării, entuziasmul, încrederea în slovele scriitorului, ca în anii noștri. Înainte vreme, Argehiul scria cu conștință mai ales „făcări” vesele ce distîng, umbilînd ca șerpii, cînd se plîmbă; acum, scrișul său devine, în toată puterea cuvîntului, „plug ce forța solului o schimbă”, spre a lăsa în urmă beșug. Vîrsta nu pune în paginile marelui artist nici o altă pecete decît aceea a înțelepciunii, a experienței cîștigate în decursul deceniilor.

Sub influența ideologiei revoluționare a clasei muncitoare, gîndirea argehizană filozofică, etică și socială ajunge, în anii noștri, la clarificarea deplînd, urmarea fiind un veritabil salt în evoluția creației marelui scriitor. Toate obstacolele ce stăteau în fața căilor spre înțelegerea lumii s-au năruit, deschizînd avînturilor de cunoaștere ale poetului zări nemărginite. Descoperirea cea mare, făcută de poet în anii de după eliberare, sub fecunda inspirație a concepției marxist-leniniste, este aceea că, pentru explicarea existenței, nu este necesar a se recurge la vreo ipoteză spinozistă, că nu există nimic înconștințibil.

Recunoașterea luptei drept condiția hotărîtoare a luării soartei de către om în mîntile sale produce — cum se vede în Cîntare omului, — o structurală modificare a oplicii sociale argehizene. Nici mai apar poetului, ca în trecut, mișcările de mase: răscoale, revoluții, numai ca explozii ale miniei distrugătoare și ale răz-bunării, ca niște cataclisme menite să îngroape lumi de putregai (Blesteme, Prigonă); în răsturnări descifrează semne ale înălțării unor edificii noi, în negarea unei orinduri — afirmarea alteia, superioară, ce urmează să-lă loc. Măsura transformărilor pre-trecute în concepția socială a lui Tudor Arghezi ne-o dezvăluie din plin ideosebi volumul „1907”. Urmările, desigur, cu încordare (cum aflăm din poezia Scrioarea, inclusă în Sîburiu 1907) din străinătate, unde se găsea în acel an, evenimentele răscoalei țărănești au lăsat în conștința scriitorului — o atesă atîtea pagini ale publicisticii și ale întregii sale creații din trecut — o împlînire pe toată viața. S-ar putea spune că literatura argehizană — premegătoare — volumului răscoale în întregime evocării marii răscoale numeroase aluzii și referiri directe la 1907. Faptul însă că volumul a apărut în anii noștri nu-l fără semnificație. Numai gîndind istoria în lumina concepției materialiste, singura în stare să pătrundă dialectica

TATA

Permită-mi cititoră să mai încerc odată să schiez în cerneală cîteva despre Argehi, la 82 de ani. Adică, „ceva despre tata”.

— Ti-aduci amînie, Mițura, cînd tata ne făcea scamatori? Ti-aduci amînie și cînd a seos din pulerul hainei, de la ceață, o mandarină, cîteva smocline și un ursuleț galben de la subsoard?

Bătea de trei ori din palme și te-neu din vînt bomboane și jucării. Erau uliții.

— Încearcă și tu să faci așa și dacă într-adevăr crezi în scamatorie o să simți cum din buzunar o să-ți cadă singur cîteva prăjiturii...

Am încercat: n-a ieșit nimic. M-am supărat pe tata, dar mi-a trecut cînd m-a înduțat să fac umbre chinacești pe pereții de fluturi, de țepure, de ciine, cu palmele suprapuse.

Odată, într-o după-amiază, l-am zărit în fața oglinzii zîmbîndu-mi în un toc un carton cînt o cartă postald. Credeam că se joacă din nou.

— O să iasă ciocolată cu lapte? l-am întrebalt.

Ieșise de fapt autorportretul pentru „Flori de mucigai”...

În Mărtișor m-a învîțat să bozez cu pămînt strîns și cu un deget întins înainte, arătătorii, spunîndu-mi că împungîndu-l pe adversar în bur-tă o să-l dau gata numaidecît: depe-tul o să-l gîdile și n-o să se cedeze lupta. Ne-am „împuns” o seară în-treună așergînd prin casă, pe după mese și scame, isprăvindu-se bozul nostru odată cu nemirea măicuții în sufrageria devastată.

Barju T. ARGHEZI

NELINISTI

Vreme de trei zile pînă cînd se întoarse Ibriv Albu, Miron avu răgazul să judece întâmplările și să-și facă o idee clară despre ceea ce avea să urmeze. Observa cu un fel de mirare că îl înlezează părerile oamenilor, că devine atent la reacțiile lor, dar nu-și mărturisea nici lui că ar fi împins de teamă, că el truse și-ar fi pierdut încrederea în planurile pe care și le făcuse. În realitate se temea să nu rămână izolat, să nu-și piardă chiar și pe cei care-l sprijiniseră de la început, pe Gavril, Marian, pe Ștef, pe Nație Pamfil. Dar cea mai gravă consecință a eşecului său ar fi fost înlăturarea poziției inginerului Levay. Nu-și închipuia ce va face directorul minei, poate nu s-ar fi bucurat, dar scepticismul său ar fi apărut dintr-o dată înțelesat și mulți oameni s-ar fi contaminat de o înfățișare periculoasă.

Miron încerca să-și dea seama dacă, gîndind astfel, are în vedere doar pierderile pe care le suferise persoana și prestigiul său, ori era îngrijorat de soarta minei și a oamenilor de la Izvorul Roșu. În sinea lui era convins că accidentalul de la „Amalia” îi slăbise prestigiul și știa că oamenii îl vor privi altfel de acum înainte, dar frîna cu mai multă putere și cu un soi de înfiorare conștientă că zăcămintul e într-adevăr sărac și că întreaga vale nu va scăpa de sărăcie niciodată. Voia să verifice aceste temeri, dar amîna mereu o confruntare cu minerii și nici aceștia nu păreau grăbiți să-l întrebze ce are de gînd să facă. Vorbi doar cu Natalia, într-o dimineață, pe cînd erau încă în pat.

— Tata ce spune? îl întrebă ea.
— Nu știu, nici nu l-am văzut... aud că nici el nu vrea să mă vadă acum, ar trebui să ne certăm și eu nu vreau să mă mai cert cu nimeni.

— Asta-i foarte bine, zise Natalia, parca-ai fost. Și eu m-am săturat de atîtea certuri, totuși nu vîd cum l-aș putea împăca pe toți... n-ar mai rămîne nimica din ceea ce vreau eu.

— La tine e cu totul altceva, Wiesenstein e dușmanul tău declarat și dacă dai un pas înapoi ești pierdută. Cred că cel mai

clipe, apoi scîndurile vechi scîrțîră și zgomotul se stînce. Natalia știa că e Golovăț, și înima începu să-i bată puternic. Simți însă nevoia să-i spună lui Miron ce aflase ea de la cocoșat, să știe și el ce mîșcările se pune la cale, să fie prevenit, să o avertizeze. Mîniile bărbatului o mîngiau și o încălzeau, ea îi auzea și înimă și respirația liniștită, simțea și mirosul acela nedeținut de minereu, cubărit în ființa lui, și-și dădu seama că acum nu trebuie să-i spună nimic. Tînea pleoapele scîpătate, miștile îi erau înțeleșite pe grumazul lui, acum îi era cald și o păreauau încet toate gîndurile.

Dar starea aceasta nu ținu mult, ea însăși parcă se grăbea să se întoarcă la realitate, o chema un vag sentiment de vinovăție. Acum nu mai era nimic de făcut, și lacrimile ei lungeară pe umărul lui Miron. El nu păru surprins și abia cînd trupul Nataliei începu să tremure, înălță capul și întrebă:

— Ce este, ce ai?
Era aproape speriat și începu s-o zgîlție, apoi îi șterse obrajii de lacrimi, și vorbi mai blînd.

— Spune-mi mie ce ai tu, vîd de mult că ceva te chină, de ce taci, ce-mi ascunzi tu mie?

Natalia rămase cu ochii închiși, abia stăpînindu-și pînșul. Cînd ridică pleoapele, ochii ei arătau însă acea liniște de gheață care o ajuta totdeauna să depășească momentele grele. Vorbi fără nici o ezitare:

— Voiam să te scutesc pe tine de noi supărări, de fapt îmi era și silă să discut cu tine un lucru atît de murdar. Dar acum nu mai pot și nu mai trebuie să tac, trebuie să mă aprî într-un fel. Vîzînd că nu mă poate îndepărta, Wiesenstein s-a hotărît să mă distrugă altfel. A împrăștiat zvonul că eu... eu aș avea ceva cu doctorul Teleman.

Miron se ridică într-un cot și făcă și se împietri. Neturburată, Natalia adăugă:

— Mi-a spus Golovăț tot, a fost martor la circumșta, a auzit cu urechile lui, chiar lui i-a vorbit, e limpede... Știu că asta te va face să suferi mult, tocmai de aceea n-am vrut să aflu de la alții.

— Teleman știe de asta? întrebă Miron cu un fel de strășălă în glas.

— Nu cred... în orice caz eu nu l-am spus, n-aș putea să discut cu el așa ceva, aș intra în pămînt. El e singurul om care mi-a arătat puțină bunăvoință, l-aș jigni.

Miron își frecă obrazul cu palma, apoi se dădu jos din pat și începu să se îmbrace. Natalia rămase rezemată pe pernă cu umerul și cu pieptul gol, cu părul răvășit. Urmărea mișcările lui cu atenție mare, aștepta cu liniște hotărîrea lui, dîndu-și seama că acesta e un moment greu pentru dragostea lor. Dar Miron făcu încă multă vreme și ea nu se mișcă din pat. În lumina mare care năvălea pe ferestre și se putea vedea pe fața un zîmbet trist, de dezamăgire, poate de neputință, zîmbetul omului care-și dă seama că rămîne singur în fața primejdiei și trebuie să se avertizeze cum poate.

— De ce nu vorbești? întrebă într-un tîrziu.
El se spălase și acum își tot ștergea obrazul cu mișcări încete.

— Ce pot să-ți spun? Te-am prevenit. Mie mi s-au părut totdeauna suspecte vizitele lui Teleman și interesul lui subit față de necazurile noastre. Trebuia să se întîmple asta...

Tăcu și aruncă prosopul pe un scaun.

— Hai, spune tot... zise Natalia cu o voce de gheață.

— Te rog să mă crezi că n-am ce să spun, vorbi el cu o urmă de descurajare.

— Ce anume trebuia să se întîmple?

— Să vorbească lumea.

— Nu lumea vorbește, și-am spus. Vreau să știu precis ce gîndești, și chiar acum vreau să știu.

Sări din pat așa dezbrăcat cum era, îl apucă de mîini și spuse cu un fel de amenințare:

— Miron, bagă de seamă... nu de frică și-am spus totul, mă pot apăra și singură, pentru liniștea noastră și-am spus, știu că ești de prăpăstios și nedrept cu mine, și cit suferi din toate nimicurile. De asta dată e un lucru grav, într-adevăr, dar nu mă atinge pe mine...

— Imbracă-te, șopti Miron. Nu-mi cere să vorbesc, nu pot. Am să mă gîndesc. Mi-e silă de tot...

Își îmbracă surtucul, își șterse îndelung ochelarii și dădu să plece, dar se întoarse în ușă și spuse cu liniștea lui obișnuită:

— Nu știu cînd voi... te rog să fii liniștit. El aștept pe Albu, am să vorbesc cu el.

Natalia nu spuse nimic și nici nu se uită la el cînd ieși pe ușă. Miron cobori în grabă scările, ieși în uliță și se opri. Îl trecu prin mîini să se dăcă chiar acum la doctorul Wiesenstein să-i ceară socotă, să ceară de ce, recuzîndu-se să discute problemele curente ale minei. De aceea Miron tu oarecum surprins de felul cum se purta acum Levay și-l cerceta cu bănuială. Logica lui vorbește, stătea cu țigara în gură și-și așchizise călul din cînd în cînd. Dar lui Miron îi se părea că ei străbute, că a aflat, că știe, și acum își bate joc de el, se arată indiferent și protector, pîrînd a spune: „uite, eu știu tot, dar înțeleg și nu vreau să mă răzbum, sînt mai bun ca tine...”. Se îngrozea la gîndul că foarte mulți oameni îl vor privi așa de acum încolo și el va

bun lucru este să-ți vezi liniștită de treabă, să-l ignori, să a-tragi oamenii de partea ta, să te ocupi de ei chiar de-ar fi să nu mai dormi deloc. Teleman ce face? Mi se pare că vrea să te ajute...

Natalia tresări, se sălta de pe pernă, dădu să coboare din pat, dar rămase pe marginea lui, nehotărîtă. Zise fără să-l privească pe Miron:

— Am să văd... decumdată nu mă sprijin pe nimeni. Teleman e binevoitor, dar nici nu poate să facă prea mult, sau nu are curaj.

— Nu cumva îl are Wiesenstein la mîna cu ceva?

— Nu, nu cred, e imposibil, zise Natalia cu grabă și cu oarecare patimă. Teleman e un om cinstit... dar în sfîrșit, sînt îngrijorată pentru tine acum. Înduram mai ușor totul dacă tu n-ai fi avut necazuri. Ieri mă gîndeam la noi și mi-am dat seama că sîntem niște oameni nefericiți...

Miron nu vorbi nicidecum. Își aprinse o țigară și rămase cu privirea aștinută în tavan. Ziua pătrundea încet pe ferestre. Natalia se ridică fără vîgă, și, cu pudorea ei obișnuită, se trase după țigara patului ea să-și dezbrace cămașa de noapte. Fără să se uite la ea, Miron întinse brațul și o aduse lîngă el o țigară, se aplecă asupra obrazului ei și întrebă în șoaptă:

— Tu crezi într-adevăr că sîntem nefericiți... te simți tu nefericită?

Ea își trecu palma peste fruntea și peste obrajii lui, și-o opri pe gură, îi mîngie îndelung buzele, parcă pentru a nu-l lăsa să vorbească. Îl privea cu intensitate, cu acea scripă neagră pe care Miron o înțelegea, nu știa ce înseamnă. Îl studiază, îl doarește, se miră sau întrebă ceva?

— Nu mă gîndeam la dragostea noastră, șopti Natalia. Visam să fii primită cu căldură, cu simpatie, credeam că ei vor înțelege ce vreau și de ce am venit aici. Mi se pare că oamenii sînt prea necăjiți ca să ne poată iubi... Am crezut că eu sînt de vină, că eu nu înțeleg și nu vîd, dar uite că și încrederea ta se clatină. Bursuc te-a dojenit. Albu nu mai vine, tata te ocolește, Levay pare că nici nu mai există. Nu știu, mi-e cam frică, Miron...

El își întoarse pușin fața, se lăsă pe spate, cuprînd trupul slab al Nataliei și-i aduse pe pieptul lui. Vorbi cu acea voce egală, neturburată și ușor dojenitoare cu care întîmpera de obicei clipele ei de slăbiciune.

— Tu ești o sentimentală încorijabilă. De asta ai să suferi totdeauna și niciodată n-ai să poți vedea bine ce se întîmplă în jurul tău... Tîe frig? Vînt, vînt aici... ai slăbit tare Natalia... Bursuc nu m-a dojenit, mi s-a părut. Mi-am dat seama că omul voia să știe ce se petrece. Vorbea cam stîngerit și abia acum îmi dau seama că el se purta așa tocmai pentru că nu voia să mă jignească, era îngrijorat, voia să mă ajute într-un fel. Tu știi ce are omul acesta pe cap, este probleme trebuie să rezolve el...? Dacă a venit pînă aici înseamnă că-l aproape de noi, ne urmărește, pentru că aici e vorba de muncitori, înțelegi?

Natalia se lăsase iar pe pernă, îl asculta cu ochii închiși și-și trecea încet mîna peste pieptul lui. Miron se întoarse și o sărută, se turbură puțin dar continuă să vorbească:

— Albu... ei, Albu se întoarcă, n-avea grijă. Acum e pe Valea Birgăului, cine știe, poate că-și pune viața în primejdie... Po-meneai de Levay. Ce-mi pasă mie ce spune Levay, sau State, sau Riza și alții ca ei? Noi nu ne putem împiedica de asemenea strîpturi. Cu tata am să mă înțeleg eu, trebuie luat cu bînșorul. Despre ceilalți nu vreau să vorbesc, Natalia, nici o clipă nu mă tem, sînt comușiți, auzi tu? Pe ei mă sprijin și-am să merg cu ei pînă în fundul pămîntului... și-am să găsesc ce caut... dar tu, tu trebuie să mă iubești și să fii cuminate, și să ai încredere în mine...

Natalia aruncă o privire spre ceasul deșteptător de pe masă, se adună mai mult lîngă bărbatul ei și șopti:

— Aș sta cu tine așa măcar o zi, să nu vîd și să nu aud pe nimeni... și să-mi fie cald... de cînd am venit aici mi-e frig într-una, și slăim așa de pușin împreună.

Se auză pași pe oardac. În fața ușii lor se opriră citava

4

Romanu

DE

— Prinse volumele de proză ce vor apărea curînd în Editura de Stat pentru Literatură, se numără și romanul dumneavoastră „Veneam din întuneric”. Ce ne puteți spune despre el?

— Romanul există de mult în conștiința mea, dar abia de curînd el s-a lăchegat într-un manuscris. Acțiunea se petrece între anii 1939—1944, perioadă de

— La ce lucrati?

— Mă apropii de al doilea al romanului. Atci, atac, în mie ale revoluției sovietice intervenite în timpul neîngăduite cele două volume un spor de calitate fie îndemnat să a

— În primul volum zint starea unei cum se înfășoară șiționalizării. În plările se desfi precipitat și semmul ofenstă construirea soc

trebui să îndure aceste priviri, poate chiar să se bucure de în-gădănta lor. Simți cum năvălește și crește în el o mînie ne-puțincoasă și fără țînă. Pentru prima oară de cînd venise la Izvorul Roșu se simtea îngojit și fără putere. Își dădea seama era sigur că Natalia nu are nici o vină, că ea însăși suferă, dar acum el o acuză pe ea, pentru că îi era mai la îndemînă. Nu-l putea învinui nici pe Teleman, nici pe Wiesenstein, ar fi fost sub demnitatea lui. Oamenii aceștia i-ar fi ris în față, știind că niciodată asemenea vinovății nu se pot dovedi și pedepsi, și cel care vrea să cunoască adevărul sau să-și facă dreptate, a-junge ridicol. Pînă atunci, înțîmplarea nenorocită din galeria „Amalia” își păstrase proporțiile normale, adică îl îngrijora numai în măsura în care înaintarea devenise primejdioasă și zadarnică. Acum îi era teamă ca și cum ar fi pus la cale o neleguire și fusese demascat. Tăcerea lui Levay devenea supărătoare, deși inginerul rămînea calm și-și îndemna călătul din cînd în cînd.

— Ce mai faci, tovarășe Levay? întrebă Miron cu un glas cam nesigur.

— Ce să fac? Uite, sînt bolnav, mă dor șalele, azi dimineață abia m-am putut ridica din pat.

— Suferi mai de mult? măi întrebă Miron, dormic să închege o discuție.

— Dracu' să știe, mă apucă așa cîteodată, mă ține cam o săptămînă și mă lasă. Sigur, se cheamă că sînt bolnav, m-a ajuns și pe mine.

— Ar trebui să-ți iei un concediu, zise Miron și sumaidecît și dădu seama că a făcut o greșală. Ingerul putea înțelege că vrea să scape de el. Într-adevăr, el se întoarse brusc și-l cercetă o clipă pe Miron. Zise, zîmbînd:

— Un concediu? Ce să fac cu el? Și așa mi se pare că iau leasă de pomână, nu fac aproape nimic. Dar, știi ea? Poate că am să-mi iau și un concediu...

Zîmbea cu înțeles și stăruitor și Miron se simțea stîngerit. Încercă să-și repare greșeala:

— Ai văzut ce ni s-a întîmplat? Ce părere ai?

— Mă așteptam... răspunse Levay sec. Și Marian se aștepta, mi-a mărturisit mie. Dumneata au ești micor, n-aveai de unde să știi că după cincizeci de ani o armătură nu mai prezintă siguranță. Cei alții știu dar n-au vrut să se descurajeze și au mers cu dumneata. Cel puțin dacă ai avea certitudinea că vei găsi minereu...

— De asta nu mă îndofesc, zise Miron încet. Am să mă duc singur mai departe, dar cred că Gavril nu mă lasă singur, va merge și el, poate și Ștef.

— Au să mergă amîndoi. De fapt acum nu vî mai puteți opri. Și eu aș face la fel, măcar din miandrie.

— Ești un om curios, zise Miron cu oarecare veselie. La început ai fost împotriva, pentru că să-mi vorbești acum de mîndrie.

— Păi tot din miandrie m-am opus, zise Levay. Nu voiam să pierd, și nu voiam să mor, vreau să rămîn așa cum m-am cunoscut oamenii. S-ar fi spus că vreau să mă iau la întrecere cu comuniștii... eu, un fost mișojist și miină dreptă a patronilor...

— Glumești, făcu Miron aprinzîndu-și o țigară. Am observat că-ți face plăcere să te calci singur la picioare, să te biciuești. Levay se prefăcu murt:

— Vai, te rog să mă crezi că-mi ajunge cît mă calcă alții și nu-mi convine deloc, dar zic și eu că așa-a vremurile. Poate că s-or mai schimba.

— Dar dacă se vor schimba la deura dumitale?

— Asta-i mai mult ca sigur, șopti inginerul cu amărăciune. Oricum, eu am să-mi fac datoria pînă la urmă, adică am să muncesc, am să scot minereu din locurile vechi, am să mă supun ordinelor superioare ca și pînă acum...

Se întoarse înspre Miron dar acesta tăcea, cuprîns încă de gîndurile lui. Levay i se părea acum foarte sigur de sine, cu toată modestia și scepticismul său. Ar fi vrut să meargă mai adînc în sufletul acestui om, dar orgoliul îl împiedeca să discute cu el prietenește. Se temea ca inginerul să nu-și lăchipele că se simte slab și-i cere ajutorul.

Se arătară cele dintii case din Izvorul Roșu, lăvesele de soarele care vetea o zi frumoasă. Zarea era limpede, munții pietroși păreau foarte apropiați și de o semeție neobișnuită. Poate că această imagine strălucitoare a făcut pușină lumină în sufletul lui Miron. Era nerăbdător să ajungă la mișă. Reținuse spusese lui Levay, că Marian și ceilalți au mers cu el la „Amalia” ca să nu-l descurajeze, deși cunoșteau primejdiiile. Asta îl emoționa și-i dădea un soi de siguranță de care, mai ales acum, avea nevoie. Gîndi cu o mare limezime că trebuie să alunge cu totul din sufletul lui teama și slăbiciunea. Peste cîteva clipe doar îi va afla pe acei oameni care vîd, ca și el, mai departe, peste ceasul acesta tulbur.

Nicolae JIANU

Desene de MARCEL CHIRNOAGA

ILIE CONSTANTIN

Intîlnire

...Totul e alt de firesc, umbra mea te așteaptă și am s-o aștern de-a lungul pașilor tăi.

Nemişcat voi rămîne înaltea ta pînă cînd căldura degetelor tale îmi va învia, în mîngiere, mai înfîl un obraz, apoi celălalt, apoi fruntea, din marmura emoției. O, atunci voi simți cum temei și crispări îmi cad la picioare redîndu-mi gesturile

Șta cum cad, aceste schele de pe șirul de blocuri în creștere...

GRIGORE HAGIU

La poarta Comunei

Din lucruri mi-adun roltoarele gînduri, în mi necare pe lume privirile clare, în caut, Comună, și laia, în zare îți vîd arcurile, primele rînduri de turle înalte și scîpătoare.

Și parcă aș fi lîngă marginea mării și plăcile apei de suluri mișcate, cu arii și spații adînc legănate, sonor îmi înalță coloana spîrîrii, mă-ncarcă, la fîrmur, de imensitate.

Și parcă aș fi lîngă bolii de pădure, cu șiruri de brazi poleii de ninsoare, dînd glas necuprîndului călîntoare, și sufletu-i clar, sentimentele pure, plămîniți se umplu de aerul fere.

Comună, priveliște desăvîrșită, mă calini în cercuri mîrșile, sunale, din plajile mării frumos împanate și pînă în mîniți cu coama albă, să-ți pot ogîndi frumusețile toate.

Un cer deschis

Străbat un cer al simțurilor mele, un cer pereche lumii în mișcare, în care scapără în loc de stele puzderii de orașe călătoare și mă înalță către în sus mai bine cînd ulițele vechi îmi cad, cu virful noilor clădiri vecine în spațiu limpede înșurubat.

Sporindu-mi lacom lîna privirii, încorditoare, calmă, reflexivă, străbat un cer deschis al fericiții, al meu și-al tuturor deopotrivă, mă conțopesc adînc umanel unde pe alte chipuri chipul mi-l egal și-s fericiți că se întrepîtrunde și fulgeră realul pe real.

CRONICA

„DE N-AR FI IUBIRILE“ de Dorel Dorian

Cronica dramatică

Teatrul Tineretului

Intimitate „launilor literari“ de a prezenta în succințe meditative flautul reprezentativ pentru scena națională din țara noastră, născută și interesantă. În rândul autorilor, Ioan Popovici, a schițat până acum în nr. 1 și 3 portretele unor actori prețioși ca Marius Bănuș, George Popovici, încercând să evidențieze măsura efortului lor în avansarea teatrului românesc. Portretul său însă pare prea sumar.

Este un prea stăruitor caracterul în tot felul de lucrări care se prezintă principalul cadru de la începutul și reperul jucat. Le-am văzut ceva mai analitic, în cadrul unor participări artistice de mare interpretare.

După o pauză îndelungată, Teatrul Tineretului prezintă în spectacolul de marți, 10 noiembrie, spectacolul „De n-ar fi iubirile“ de Dorel Dorian, în regia lui Radu Anandea. Este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate. Spectacolul este scris de Dorel Dorian și este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

În revista „Contemporanul“ nr. 11 se afirmă că artistul românesc prezintă o serie de probleme de act și de creație. În „Cronica“ nr. 11 se afirmă că artistul românesc prezintă o serie de probleme de act și de creație. În „Cronica“ nr. 11 se afirmă că artistul românesc prezintă o serie de probleme de act și de creație.

Dramaturgul italian Edouardo de Filippo — ale cărui piese se reprezintă cu succes pe scena teatrului nostru — a scris comedia „Gravitate“, inspirată de atmosfera din realitatea Italiei contemporane. În această creație, autorul „Filosoful Marturano“ se ridică împotriva manjinerii în țara sa a unei permanente psihoze de război, subliniind efectele tragice. Teatrele sau radiodifuziunea au un nou prieten de a valorifica dramaturgia lui de Filippo.

„Serile prietenilor filmului“ și dovedesc utilitatea incontestabilă, dar programul bogat și ingenios alături de interogații și de întrebări care „seri“ n-ar putea fi organizate și în Televiziune, pentru ca în acest mod — numărând spectatorilor săi în considerabil număr.

Ce reprezintă piesa „Cotiche și viața interioară“ în analiza dramaturgului lui Paul Ionesco? Cine sînt eroii? Care sînt semnificațiile piesei? Care sînt ideile de bază care au condus la realizarea spectacolului și în interpretarea diferitelor personaje? Cui a decăzut rîsul? Tote acestea, sau parie din ele, ar fi trebuit să se afle din programul de sala. Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“, care a montat „Cotiche și viața interioară“, din păcate nu a avut o analiză în programul de sala. Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“ publică o serie de articole despre spectacolul său în revistă „Cronica“, la care contribuie.

Dorel Dorian are posibilitatea de a face din fiecare din piesele sale tîmpe să implice personajele și spectatorii într-un proces dramatic, distribuindu-le funcții și sarcini. Eroii devin acum actori și actorii, victime sau martori, iar valurile emoționale sînt dirijate ca într-o sală de tribunal, solicitîndu-se, în mod direct, atenția și interesul spectatorilor. Dar chestiunea este, dacă vrei, de formă, de modalitate, deoarece orice piesă de teatru, în măsura în care conflictul și angajarea tematică opozanți, constituie în esență un proces, restul scenei fiind numai de a afirma sau infirma atitudinea, ideea, caracterul. În fiecare spectacol este vorba de o luptă, de o luptă pentru existență și pentru libertate, de o luptă pentru existență și pentru libertate, de o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

Leopoldina Bălanuș (Jana Minca) și Constantin Codrescu (Radu Anandea) într-o scenă din spectacol

CARNET DE TEATRU

DOUĂ PIESE ORIGINALE LA BOTOȘANI

Teatrul din Botoșani a numărat recent 1000 de spectacole. În această ocazie, teatrul din Botoșani a numărat recent 1000 de spectacole. În această ocazie, teatrul din Botoșani a numărat recent 1000 de spectacole.

Am văzut, recent, la Botoșani, „Cotiche și viața interioară“, în regia lui Radu Anandea. Este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

EMILIA NOZKO POPROCKA (graficiană poloneză)

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

„De n-ar fi iubirile“ — în primul rând Petre Zeu și Jona Minca. Natalia Goran, care este în regia lui Radu Anandea, este o lucrare de mare interes, care prezintă o analiză a unor momente din viața unor oameni, în jurul cărora se desfășoară o luptă pentru existență și pentru libertate.

OPERATIV ȘI ACTUAL

— Însemnări despre unele aspecte ale filmului documentar românesc —

„Scenarizarea clasicilor la Televiziune“ — însemnări despre unele aspecte ale filmului documentar românesc.

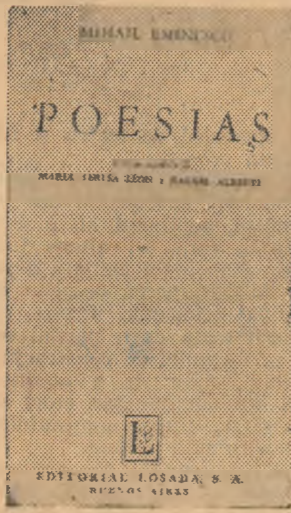
„Scenarizarea clasicilor la Televiziune“ — însemnări despre unele aspecte ale filmului documentar românesc.

Scenarizarea clasicilor la Televiziune

„Scenarizarea clasicilor la Televiziune“ — însemnări despre unele aspecte ale filmului documentar românesc.

„Scenarizarea clasicilor la Televiziune“ — însemnări despre unele aspecte ale filmului documentar românesc.

Deși convingerea spirituală a poezilor din lumea întreagă tinde să devină tot mai fermă și mai veridică...

care a acumulat-o în lungile sale peregrinări prin țară. Acestor peregrinări le datorăm Mihail Eminescu atribuțiile poetice...

fundalul înconfuzător: o rochie roșie, pentru fundal galben sau verde, rochie verde — pentru alb, violet — pentru cafeniu...

Tălmăcirea în spaniolă a versurilor lui Eminescu a făcut-o Alberti cu o claritate și o emoție poetică demnă de marele poet.

Numele lui, spune Rafael Alberti, este Mihail Eminescu și aparține secolului XIX, în cursul căruia poezii s-au dedicat omului, dezolării, revoltelor.

El a fost unul dintre ei, asemenea lui Bécquer, ne asigură Rafael Alberti. Dar au fost momente, într-adevăr glorioase, în care a pădărit inspirația de acest gen...

Pe primul plan al creației lui Eminescu se află poemele în care poezii își dezvăluie concepția sa filozofică, impresiile sale puternice privitoare la cosmos, emoțiile sale epice de exaltare a vitei strămoșilor...

Poezia lui Eminescu ne amintește că trebuie să ne aplicăm urechile la murmurul neliniștit al popoarelor.

(„El Comercio”, decembrie 1961, Quito, Ecuador).

INTRODUCERE ÎN POEZIA ROMÂNĂ

În colecția „Messidor” a apărut la Paris o eleganță prezentare a poeziei românești. Cartea, cu modestul intitulat „Introduction la poésie roumaine”, este o antologie judicioasă sintetizată esențial, este expresia unei concepții estetice.

Într-o bună măsură, în această antologie, e o antologie, iar o antologie judicioasă sintetizată esențial, este expresia unei concepții estetice.

Procedul acesta al raportării unui poet român la altul străin, nu urmărește decât să sugereze prin comparație o fizionomie, un profil. Vom remarca asocierea unor nume ca Eminescu și Hugo; Arghezi pe de o parte, Léon Bloy, Pierre-Jean Jouvet și Claudel, de alta; Goga și Petofi, Bacovia și Jules Laforgue etc.

Întrarea în universalitate a operei eminesciene a fost condiționată de conținutul profund național, știut fiind că în poezia sa „persistă acea tristețe, acea forță și acea muzicalitate care fac marea doinelor, a baladelor și baloetelor”.

Limba de extracție populară constituie trăsura altui demn. „Obiectul scrisului argezean și adesea derizoriu, insignifiant. Punctul său de vedere e acela al omului comun. În inserțiunile limbajului românesc, poetul și-a făcut un limbaj special: a descoperit aceste noi. Marea epilogă în careva a acestui limbaj literar — la perna și nu scrisă cu litera”.

În poezia argezeană există „o viață circulară înălțându-se dintr-o viață care e totodată în ele și în afara lor”. E o poezie cu aspect social „violent marcat și subtilizat”.

Nu manifestările moderniste dintr-o oarecare măsură interesează în continuare, ci problematica poetică, circulația și soluțiile realiste. Chemarea lui Mihail Beniuc către tinerii poezii constituie un simptom al orientării spre un nou umanism. Mesajul poeziei revoluționare venea la timp.

Militant prin definiție, poetul socialist-socialist se străduiește, după cuvântul faimos al lui Paul Eluard, în celebra sa „Leçon de morale”, să creeze o poezie care să fie o poezie „nouă”, înșă „impulsul decisiv” îl va da Eminescu. „El reprezintă România, tot așa cum Dante reprezintă Italia, Hugo — Franța și Pușkin — Rusia”.

Și de data aceasta, dificultățile transunerii versurilor dintr-o limbă

în alta ar fi fost mari. Anghelule, într-o bună măsură, în această antologie, e o antologie judicioasă sintetizată esențial, este expresia unei concepții estetice.

Antologia poeziei românești, prezentată de către prezentorii citiți progresiste, constituie o cârmă de poezie pentru cititorul francez.

Constantin CIOPRAGA

„Celebrul 702” aplaudat la Havana

De la premieră se trecut două luni și jumătate, dar biletele sînt la fel de căutate ca la primul spectacol.

„Opera talentului scriitor român este aplaudată în Havana, sala în pieșcare”. Acesta afirmă pe a scris-tului C. G. Fernandez atestă ecoul puternic al piesei în rândul spectatorilor cubanezi.

Asistentul lui Adolfo de Luis, Annalou Villar, apreciază astfel în programul spectacolului valoarea piesei și talentul autorului.

„Alexandru Mirodan, autor român aparținind noii generații, aduce în teatru, prin opera sa, o contribuție valoroasă. Încă tânăr — nu mai este un autor care promite, ci un adevărat dramaturg care știe să manevreze dialogul, aprobare pentru piesă și autorul ei.”

„Celebrul 702” aplaudat la Havana

De la premieră se trecut două luni și jumătate, dar biletele sînt la fel de căutate ca la primul spectacol.

„Opera talentului scriitor român este aplaudată în Havana, sala în pieșcare”. Acesta afirmă pe a scris-tului C. G. Fernandez atestă ecoul puternic al piesei în rândul spectatorilor cubanezi.

Asistentul lui Adolfo de Luis, Annalou Villar, apreciază astfel în programul spectacolului valoarea piesei și talentul autorului.

„Alexandru Mirodan, autor român aparținind noii generații, aduce în teatru, prin opera sa, o contribuție valoroasă. Încă tânăr — nu mai este un autor care promite, ci un adevărat dramaturg care știe să manevreze dialogul, aprobare pentru piesă și autorul ei.”

„Celebrul 702” aplaudat la Havana

De la premieră se trecut două luni și jumătate, dar biletele sînt la fel de căutate ca la primul spectacol.

„Opera talentului scriitor român este aplaudată în Havana, sala în pieșcare”. Acesta afirmă pe a scris-tului C. G. Fernandez atestă ecoul puternic al piesei în rândul spectatorilor cubanezi.

Asistentul lui Adolfo de Luis, Annalou Villar, apreciază astfel în programul spectacolului valoarea piesei și talentul autorului.

„Alexandru Mirodan, autor român aparținind noii generații, aduce în teatru, prin opera sa, o contribuție valoroasă. Încă tânăr — nu mai este un autor care promite, ci un adevărat dramaturg care știe să manevreze dialogul, aprobare pentru piesă și autorul ei.”

Sub acest titlu, a apărut recent la Moscova în „Editura de stat pentru literatură artistică” un volum de peste șase sute de pagini cuprinzînd nuvele alese ale mai multor scriitori din țara noastră.

„NUVELA ROMÂNEI CONTEMPORANE”

reprezentanții tuturor generațiilor de prozatori contemporani. Astfel găsim aici nuvele și schițe de Mihail Sadoveanu, Mihail Beniuc, V. Em. Gaiță, Eugen Barbu, Lucia Demetrius, Asrel Mihale, Zaharia Stancu, Eusebia Camilă, Nagy István, Alecu Ivan Ghilic, Ioan Grigorescu, Sătu Ambrus, Bernus Luca, Francisc Montescu, Pătru Vinilă și alții.

Creația prozatorilor noștri este prezentată într-un cadru „Cuvînt înainte” de Boris Polevoi, unul dintre scriitorii sovietici care s-au înălțat meșteșugurile și poporul românesc.

„Literatură Românească” a fost întotdeauna bogată și multilaterală, scrie B. Polevoi. Romanele lui Mihail Sadoveanu, piesele lui Ion Luca Caragiale, versurile lui Mihail Eminescu și George Coșbuc sînt o comoră tot atât de inalienabilă a culturii noastre, ca și mînaștrii în interpretare a violoncelului George Enescu.

„Literatură Românească” a fost întotdeauna bogată și multilaterală, scrie B. Polevoi. Romanele lui Mihail Sadoveanu, piesele lui Ion Luca Caragiale, versurile lui Mihail Eminescu și George Coșbuc sînt o comoră tot atât de inalienabilă a culturii noastre, ca și mînaștrii în interpretare a violoncelului George Enescu.

„Literatură Românească” a fost întotdeauna bogată și multilaterală, scrie B. Polevoi. Romanele lui Mihail Sadoveanu, piesele lui Ion Luca Caragiale, versurile lui Mihail Eminescu și George Coșbuc sînt o comoră tot atât de inalienabilă a culturii noastre, ca și mînaștrii în interpretare a violoncelului George Enescu.

„Literatură Românească” a fost întotdeauna bogată și multilaterală, scrie B. Polevoi. Romanele lui Mihail Sadoveanu, piesele lui Ion Luca Caragiale, versurile lui Mihail Eminescu și George Coșbuc sînt o comoră tot atât de inalienabilă a culturii noastre, ca și mînaștrii în interpretare a violoncelului George Enescu.

„Literatură Românească” a fost întotdeauna bogată și multilaterală, scrie B. Polevoi. Romanele lui Mihail Sadoveanu, piesele lui Ion Luca Caragiale, versurile lui Mihail Eminescu și George Coșbuc sînt o comoră tot atât de inalienabilă a culturii noastre, ca și mînaștrii în interpretare a violoncelului George Enescu.

„Literatură Românească” a fost întotdeauna bogată și multilaterală, scrie B. Polevoi. Romanele lui Mihail Sadoveanu, piesele lui Ion Luca Caragiale, versurile lui Mihail Eminescu și George Coșbuc sînt o comoră tot atât de inalienabilă a culturii noastre, ca și mînaștrii în interpretare a violoncelului George Enescu.

„Literatură Românească” a fost întotdeauna bogată și multilaterală, scrie B. Polevoi. Romanele lui Mihail Sadoveanu, piesele lui Ion Luca Caragiale, versurile lui Mihail Eminescu și George Coșbuc sînt o comoră tot atât de inalienabilă a culturii noastre, ca și mînaștrii în interpretare a violoncelului George Enescu.

SCENA DIN SPEC-TACOL LA TEATRUL NAȚIONAL DIN HAVANA

„Celebrul 702” aplaudat la Havana

De la premieră se trecut două luni și jumătate, dar biletele sînt la fel de căutate ca la primul spectacol.

„Opera talentului scriitor român este aplaudată în Havana, sala în pieșcare”. Acesta afirmă pe a scris-tului C. G. Fernandez atestă ecoul puternic al piesei în rândul spectatorilor cubanezi.

Asistentul lui Adolfo de Luis, Annalou Villar, apreciază astfel în programul spectacolului valoarea piesei și talentul autorului.

„Alexandru Mirodan, autor român aparținind noii generații, aduce în teatru, prin opera sa, o contribuție valoroasă. Încă tânăr — nu mai este un autor care promite, ci un adevărat dramaturg care știe să manevreze dialogul, aprobare pentru piesă și autorul ei.”

„Opera talentului scriitor român este aplaudată în Havana, sala în pieșcare”. Acesta afirmă pe a scris-tului C. G. Fernandez atestă ecoul puternic al piesei în rândul spectatorilor cubanezi.

Asistentul lui Adolfo de Luis, Annalou Villar, apreciază astfel în programul spectacolului valoarea piesei și talentul autorului.

Carlos RUIS